

PÍSMENO I

CÍLE PRO TENTO BLOK

- ČTU A PÍŠU PÍSMENO I, Í.
- ROZLIŠUJI KRÁTKOU A DLOUHOU SAMOHLÁSKU.
- VYMÝŠLÍM A ČTU JEDNODUCHÁ SLOVNÍ SPOJENÍ.
- PÍŠU PRVNÍ SLABIKU NEBO PRVNÍ PÍSMENO SLOVA. 🍅

METODY A FORMY PRÁCE

Využíváme aktivizační metody ve třídě i venku, individuální a skupinovou práci, vrstevnické učení, procvičujeme zrakovou a sluchovou percepci.

POMŮCKY

Pecky od meruněk (případně kamínky nebo kaštiny), krátká dřívka, prázdné kartičky na hláskování.

PROPOJENÍ S DALŠÍMI MATERIÁLY ŘADY

Grafomotorika
str. 20–21 – pilka,
kapky

Písanka 1
str. 13

Čtecí karty
str. I/19–I/24

Strana 30 / písmeno I

Vyučující představí žákům všechny čtyři tvary písmene I.

Jako motivaci k vyvození písmene I lze využít video z cyklu *Ábécédé s Michalem*.

Strana 30 / básnička

CÍL: Žák po poslechu básničky vlastními slovy vysvětlí, co je to slíva.

Vyučující žákům přiblíží tvar písmene na příkladu slívy. Slíva (švestka) visí na větvičce, a když dozraje, spadne dolů. Podobně postupujeme při psaní písmene I – vedeme ho shora dolů. U písmene Í pak stejným směrem doplníme také čárku.

TIP: Při obtahování písmen žáci mění barvu pastelky po každém obtažení. Vznikne tzv. duhové písmeno. Vyučující dohlíží na správné vedení tahů shora dolů. Žáci si mohou obkreslit i obě slívy.

Kniha *Všelijaké řečičky pro kluky a holčičky* je soubor hravých a vtipných básniček, které jsou vhodné k předčítání, společnému čtení i k rozvoji dětské představivosti a slovní zásoby. Autor si v nich pohrává se slovy, fantazií a běžnými situacemi.

li

Ii

- ČTU A PÍŠU PÍSMENO I, Í.
- ROZLIŠUJI KRÁTKOU A DLOUHOU SAMOHLÁSKU.
- VYMÝŠLÍM A ČTU JEDNODUCHÁ SLOVNÍ SPOJENÍ.
- PÍŠU PRVNÍ SLABIKU NEBO PRVNÍ PÍSMENO SLOVA. 🍅

POVÍDALA SLÍVĚ SLÍVA,
ŽE SE NA NĚ NĚKDO DÍVÁ.
NĚKDO, KDO BY JE RÁD VIDĚL
NAMAČKANÉ DO POVIDEL.

Radek Malý: Všelijaké řečičky pro kluky a holčičky (upraveno)

1. PÍŠ I, Í.

2. POJMENUJ OBRÁZKY. NAPIŠ, KDE SLYŠÍŠ I, Í.

I

I

I

I

3. POSTAV VĚŽE Z KOSTEK PODLE VZORU.

Poslouchej předčítání básničky. Označ v ní všechna I a spočítej je. Co je to slíva? Rozlišuj I a Í. 1. Dodržuj při psaní pohyb shora dolů. 2. Slyšíš I na začátku, uvnitř, nebo na konci slova? 3. Postavené věže seřaď od nejmenší po největší.

30

JAMELISOPUTY

Strana 30/1

CÍL: Žák napíše písmeno l a í.

Vyučující připomene správné držení tužky. Psaní předvede na tabuli a upozorní také na směr tahu podle šipky. Předepsaná písmena žáci obtahují, potom píšou od vyznačeného bodu. Čárku nad í vedou vždy shora dolů. Sledují také vzdálenost mezi jednotlivými písmeny. Vejde se dětem mezi písmena ukazováček? Tímto způsobem si lze pomáhat při psaní na linku bez pomocných teček, třeba do sešitu.

Strana 30/2

CÍL: Žák pojmenuje obrázek a na linku zapíše, kde slyší l nebo í.

Žáci pojmenují obrázky a jednotlivá slova následně vysloví robotí řečí. Zaměřují se na sluchovou percepci hlásky l ve slově a určují její místo.

TIP: Doporučujeme vyvarovat se označení „uprostřed“. Vhodnější je výraz „uvnitř“.

TIP: Lze si pomáhat vizualizací pomocí prázdných kartiček. Žáci také mohou v místě, kde ve slově slyší hlásku l nebo í, položit pečku na větvičku. Teprve poté vše zapíšou na linku ve Slabikáři.

Strana 30/3

CÍL: Žák postaví věže z kostek podle vzoru.

Vyučující nabídne žákům kostky a ti podle vzoru sestaví jednotlivé věže. Následně společně porovnají jejich výšku: Která věž je nejvyšší? Která je nejnižší? Nakonec věže seřadí podle velikosti.

TIP: Doporučujeme využít kostky různých barev. Žáci si pak mohou vybarvit věže ve Slabikáři podle svého vzoru.

Strana 31/4

CÍL: Žák pojmenuje předměty na obrázcích a podle délky l ve slově je přiřadí ke správnému koši.

Slova, v nichž si žáci nejsou jistí, lze vyslovit po slabikách a zvýraznit délku samohlásky. Pro lepší rozlišení je možné využít také bzučák.

TIP: Ke každému koši mohou děti nakreslit nebo napsat další vhodné předměty.

Strana 31/5

CÍL: Žák při čtení slovních spojení rozliší A a l.

Žáci přečtou obrázky spojené hláskami A a l.
Vše poté použijí ve vymyšlené větě.

SPOJOVÁNÍ DVOJIC

CÍL: 1/2 Žák rozliší krátké a dlouhé samohlásky a spojí správné dvojice.

CÍL: 2/2 Žák spojí obrázek s prvními dvěma písmeny jeho názvu.

4. POJMENUJ A PŘIŘAĎ.

5. ČTI.

6. PIŠ.

4. Rozlišuj slova podle toho, jestli slyšíš l, nebo í. 5. Krátká slovní spojení doplň do vymyšlené věty. 6. Hleď si směr psaní shora dolů.

J A M E L I S O P U T Y

31

Strana 31/6

CÍL: Žák napíše slabiku Jí a písmena I a Á.

Vyučující připomene správné držení tužky. Psaní předvede na tabuli a upozorní také na směr tahů podle šipek – vždy shora dolů. Leváci si zopakují, kdy používají stejný směr tahu a kdy se liší (pouze A píše jinak). Předepsaná písmena žáci obtahují, potom píšou od vyznačeného bodu.

TIP: I Á je zvuk, který vydává osel. Žáci mohou společně zjistit, zda ho vyslovujeme jako jednu slabiku, nebo jako dvě samostatné hlásky. Poté lze otevřít diskuzi o tom, jaké další zvuky zvířata dělají.

Strana 32/1

CÍL: Žák napíše na linku první písmeno nebo první slabiku názvu obrázku.

Vyučující nechá žáky nejprve vypracovat cvičení samostatně, poté se k němu společně vrátí. Lze položit doplňující otázku: Když jsi pracoval/ pracovala s obrázky, pomáhalo ti říkat si slova po písmenkách, nebo po slabikách? Odpovědi poskytují vyučujícímu diagnostické informace o preferovaných strategiích při práci se slovy a umožňují individualizovat výuku podle potřeb jednotlivých žáků.

TIP: Ti, kteří to zvládnou, mohou napsat celá slova.

Strana 32/2

CÍL: Žák nakreslí pastelky podle vzoru.

V odkazu elektronické učebnice si lze připomenout podobné cvičení, které je v grafomotorice. Tentokrát ale žáci kreslí pouze pastelky. Vyučující děti vyzve, aby si před sebe položily tři pastelky z penálu a zakreslily je podle předlohy – se stejným směrem vrcholu a v téže barvě.

TIP: Při kreslení doporučujeme nenatáčet učebnici, směr kresby mohou žáci ovlivnit pouze změnou polohy ruky.

HLEDEJ S VĚTVÁNKEM VENKU I.

CÍL: Žák venku vyhledá tvary podobné písmenu I.

Vyučující vyzve žáky, aby se rozhlédli kolem sebe a zaměřili pozornost na různé tvary, které mohou venku najít. Společně hledají takové, které jsou podobné písmenu I. Nalezené větvičky si mohou společně prohlédnout a porovnat je.

VYROB SI INDIÁNSKOU ČELENKU.

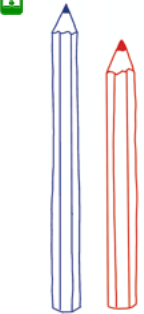
CÍL: Žák při výrobě čelenky procvičí jemnou motoriku a využije vlastní představivost.

Žáci se po pokynu vyučujícího vydají do okolí a vyhledají přírodniny, které mohou při výrobě čelenky využít – listy, květy, trávy nebo drobné větvičky. Při výběru přírodnin dbají na jejich velikost, tvar a barevnost. Z připraveného materiálu si vytvoří vlastní čelenku. Při její výrobě děti kombinují přírodniny podle své fantazie a procvičují jemnou motoriku.

1. NAPIŠ PRVNÍ PÍSMENO NEBO SLABIKU.

2. GRAFOMOTORIKA. OBTÁHNI PASTELKY A NAKRESLI DALŠÍ.

1. POJMENUJ OBRÁZKY. ŘEKNI SLOVA ROBOTI ŘEČÍ. ZNÁZORNI DÉLKU SLABIK RŮZNÝMI ZPŮSOBY (ZAKRESLI KOLEČKEM A ČÁRKOU, VYTLESKEJ, POUŽIJ KAMÍNEK A VĚTVIČKU). 2. NAKRESLI BAREVNÉ PASTELKY. ČÁRY OBTÁHŮJ TAM I ZPĚT.

32 J A M E L I S O P U T Y

Text SMĚLÉ PÍRKO NA LOVU BIZONŮ (práce s textem viz ČTENÁŘSKÁ LEKCE) pochází z knihy *Indiáni*, která vypráví o životě původních obyvatel Severní Ameriky. Obsahuje zajímavé informace o jejich životě, lovu a tradicích v pěti dobrodružných příbězích.

Sebehodnocení:

CÍL: Žák provede sebereflexi na základě návratu k tématu týdne.

Vyučující se se žáky vrátí k tématu týdne. V tomto období už by měli mít jasno v tom, která metoda je jim bližší. V ideálním případě zvládají obě možnosti.

Děti si opět nalistují stranu 32/1 ve slabikáři a zaměří se na vlastní práci. Sledují, zda se ve cvičení objevila chyba a zda ji dokážou samostatně a bez obtíží opravit. Následně si vyzkoušejí další slova.

Žáci společně posuzují, zda spolužák či spolužačka, kteří ve cvičení chybovali, ale teď už učivo bezpečně zvládají, mohou při sebehodnocení vybarvit čtyři šípky, nebo zda je pro ně stále vhodnější úroveň tří šípků. Při rozhodování své hodnocení zdůvodní.

SMĚLÉ PÍRKO NA LOVU BIZONŮ

„DNES KONEČNĚ PŘIŠEL MŮJ VELKÝ DEN,“ POMYSLEL SI SMĚLÉ PÍRKO, KDYŽ ČASNĚ ZRÁNA VSTÁVAL. TAK NAPJATÝ SNAD JEŠTĚ NIKDY NEBYL.

CO ZNAMENÁ BÝT NAPJATÝ? ZAŽÍVÁŠ TO NĚKDY?

POPRVÉ PŮJDE NA LOV ÚPLNĚ SÁM. TAJNĚ. NIKDO SE O TOM NESMÍ DOVĚDĚT, DOKUD SE Z LOVU NEVRÁTÍ – I S KOŘISTÍ.

JAKOU KOŘIST BY MOHL SMĚLÉ PÍRKO ULOVIT?

SMĚLÉ PÍRKO JIŽ MNOHOKRÁT VIDĚL OTCE VELKÉHO MEDVĚDA A OSTATNÍ MUŽE Z KMENE, JAK SKOLILI BIZONA. VĚDĚL, ŽE JE TO NESMÍRNĚ NEBEZPEČNÉ, JÍT NA LOV TAKHLE SÁM. NA NĚCO TAKOVÉHO JE JEŠTĚ MOC MALÝ, ALE UŽ HO NEBAVILO POŘÁD JEN TAK NEČINNĚ PŘIHLÍŽET.

JAKÉ VLASTNOSTI MĚL ASI OTEC MALÉHO INDIÁNA, KDYŽ SE JMENOVAL VELKÝ MEDVĚD?

„KDYŽ ULOVÍM BIZONA,“ PŘEMÝŠLEL SMĚLÉ PÍRKO, „DOKÁŽU, ŽE JSEM STEJNĚ ŠIKOVNÝ A ODVÁŽNÝ JAKO DOSPĚLÍ MUŽI.“

PROČ CHTĚL JÍT SMĚLÉ PÍRKO NA LOV ÚPLNĚ SÁM?

„PAK I JÁ BUDU JEDNÍM Z NICH.“
Insa Bauerová: *Indiáni* (upraveno)

J A M E L I S O P U T Y

33

ČTENÁŘSKÁ LEKCE

CÍLE

- POSLOUCHÁM, KDYŽ MI NĚKDO ČTE, A UMÍM ODPOVĚDĚT NA OTÁZKY.
- SROZUMITELNĚ VYJADŘUJI SVOJE MYŠLENKY.
- UČÍM SE ŘÍCT, V ČEM JSEM DOBRÝ/DOBRÁ, CO MI JDE SKVĚLE.

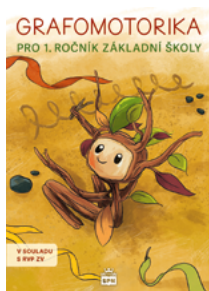
METODY A FORMY PRÁCE

Využíváme třífázový model učení, řízené čtení, sdílení ve skupině, individuální práci.

POMŮCKY

Obrázky s indiánskými motivy, červené, oranžové a žluté proužky papíru – plamínky.

PROPOJENÍ S DALŠÍMI MATERIÁLY ŘADY

Grafomotorika
str. 14–15 – rovné
čáry

Čtecí karty
I/19–I/24

EVOKACE – UVĚDOMĚNÍ SI NOVÝCH INFORMACÍ – REFLEXE

V každé této části dochází při učení žáka k důležitému myšlenkovému pochodu, který má vliv na jeho učení.

EVOKACE – startuje, připravuje myšlení žáka na dané téma, úkol, cíl lekce. Pomáhá mu vybavit si, co už o daném tématu ví.

UVĚDOMĚNÍ SI NOVÝCH INFORMACÍ – žák se dovídá nové informace, většinou za pomoci nějaké metody a učitele – průvodce, který mu pomáhá text nebo jiný zdroj informací lépe pochopit a najít to podstatné.

REFLEXE – velmi důležitá a nezbytná část každého učení. V této fázi si žák propojuje své předchozí a nové informace a učí se s nimi pracovat, vyhodnocovat a upevňovat je.

Řízené čtení – metoda, kdy vyučující nebo žáci čtou text po částech. Pedagog během čtení klade otázky, které čtenářům pomáhají pochopit text nebo upozorňují na podstatné informace v textu. Tato metoda je vhodná pro začínající čtenáře a lze klást otázku po každé větě – co nám věta řekla, jak tomu rozumíme, kdo, kde, kdy, co? Na závěr je možné přečíst celý text ještě jednou bez přerušení a nechat ho vyznít vcelku.

PRŮBĚH LEKCE

EVOKACE

Žáci sedí ve skupinách po čtyřech nebo šesti kolem jednoho stolu a společně si prohlížejí obrázky s indiánskou tematikou (indián, totem, týpí, mokasíny, indiánská čelenka, luk a šípy, bizon apod.). Jednotlivé obrázky se pokusí pojmenovat a následně se ve skupině dohodnou, o čem se asi bude číst.

TIP: Vždy jedno dítě z každé skupiny postupně obrázků nahlas pojmenuje, aby to všichni slyšeli. Poté děti ve svých skupinách potichu přemýšlejí, o čem se bude číst. Vyučující se následně postupně zeptá každé skupiny, k jakému tématu dospěla.

Při práci ve čtveřicích je důležité dbát na to, aby dostalo prostor každé dítě. Tím předcházíme dominanci průbojnějších žáků a podporujeme aktivní zapojení všech.

Společné sdílení ve třídě probíhá prostřednictvím otázek vyučujícího: Odhalili jste, co je na obrázcích? Co mají obrázky společného? O čem si asi budeme číst? Co víte o indiánech?

Žáci jsou vedeni k efektivnímu učení a propojování informací. Vyučující v rámci evokace aktivuje jejich dosavadní znalosti a prekoncepty prostřednictvím otázek. Žáci na základě svých znalostí a zkušeností předvídají téma čtení.

UVĚDOMĚNÍ SI NOVÝCH INFORMACÍ

Žáci následně společně sedí v kmenovém kruhu a dodržují pravidlo, že mluví pouze ten, kdo drží „mluvící kmenový předmět“ (např. krásně ozdobený klacek nebo prírko). Učí se tak naslouchat druhým, respektovat jejich prostor pro vyjádření a reagovat na jejich sdílení.

Všichni se zapojují do přirozených komunikačních situací v evokačním kroužku, při práci ve čtveřicích a v kmenovém kruhu. Vyjadřují své myšlenky, naslouchají druhým a reagují na pokyny a signály.

Poté se zaposlouchají do příběhu o malém indiánovi jménem Smělé prírko. Zamýšlejí se nad tím, proč se tak jmenoval a jaké vlastnosti mohl mít. Po čtení vyučující položí třídě otázku: V čem jste dobří, co vám jde skvěle? Žáci se pak samostatně zamyslí nad svými silnými stránkami. Jedná se o náročný úkol, proto není nutné, aby každý svou odpověď sdílel nahlas. Podělit se může jen ten, kdo bude chtít. Vyučující může dětem pomoci krátkým sdílením toho, v čem vyniká on sám / ona sama. Následně si každý vybere své indiánské jméno.

Aktivita „hledání indiánského jména“ vede žáky k pojmenování jejich nejsilnější pozitivní vlastnosti, např. rychlosti, bystrého zraku nebo tichého kroku. Uvědomují si tak své silné stránky a jedinečnost vlastní osobnosti.

Vyučující předčítá přímo z knihy nebo ze Slabikáře na straně 33. Používá metodu řízeného čtení, při které se po přečtení jednotlivých částí zastavuje a děti společně odpovídají na otázky.

Přemýšlejí nad tím, co znamená být napjatý a zda tento pocit někdy sami zažívají. Vysvětlují význam slova kořist a přemýšlejí, jakou kořist by mohl Smělé prírko ulovit. Na základě jména Velký medvěd odhadují, jaké vlastnosti mohl mít otec malého indiána. Zamýšlejí se také nad tím, proč chtěl Smělé prírko jít na lov sám a zda by se sami odvážili vydat na lov bez doprovodu. Svou odpověď zdůvodňují. Na závěr se vrací k poslední větě „Pak i já budu jedním z nich“ a snaží se zjistit, co tato věta napovídá o Smělém prírku a jeho přání.

REFLEXE

Při reflexi všichni ve třídě uvažují o tom, co by chtěli umět nebo zvládat, až budou dospělí. Jakmile si svou odpověď promyslí, přiloží papírový plamínek na společný kmenový oheň uprostřed kruhu. Ti, kteří chtějí, mohou svou představu sdílet s ostatními.

Na závěr se vydají na další lov. Tentokrát nebudou lovit bizony, ale písmeno I. Vyučující na tabuli napíše vzor:

I

Ve Slabikáři na straně 33 vyhledají v přečteném textu všechna I a zakroužkují je, jako by je chytali do lasa. Ti, kterým se podaří najít alespoň deset I, mají úkol splněn. Pokud chtějí, mohou v lovu pokračovat, nebo si prohlédnout knihu o indiánech.

TIP: Hlavní aktivity

- **Hledání indiánského jména:** Děti musí pro získání jména prokázat svou hlavní vlastnost (např. rychlost, bystrý zrak, tichý krok). Jména se skládají ze dvou slov (Bystrý rys, Rychlý šíp, Tančící lístek).
- **Malování na obličej:** Každá čára má svůj význam (dvě čárky na tváři pro odvahu, tečka pro moudrost). Je důležité použít bezpečné barvy na obličej.

Další tvořivé aktivity

- **Indiánská čelenka:** Vyučující vyrobí základ z tvrdého papíru a děti na něj lepí papírová nebo skutečná pírka. Pírka mohou získávat jako odměnu za splněné úkoly.
- **Kmenový totem:** Lze využít velké krabice (např. od mléka nebo bot). Každé dítě nakreslí na jednu krabici motiv zvířete (orla, vlka, medvěda) a pak je všichni společně poskládají na sebe do jednoho velkého totému.
- **Lapač snů:** Jednodušší verze pro sedmileté děti – papírový talíř s vystřiženým středem, kde děti provlékají bavlnku jako pavučinu a dolů zavěsí korálky a pírka.

Další pohybové hry

- **Lov bizonů (plížení):** Jeden vyučující (nebo dítě) představuje bizona a má zavázané oči. Kolem něj jsou rozestavěné „životy“ (např. šišky). Ostatní děti se k němu musí potichu připlížit a šišku sebrat. Pokud „bizon“ uslyší zvuk, ukáže směrem, odkud přišel, a dotyčný se musí vrátit na start.
- **Bystré smysly (poznávání přírody):** Vyučující připraví zkoušku hmatu (poznávání kůry stromů, šišek, mechu v látkovém pytlíku) nebo zkoušku sluchu (poznávání zvuků bušení do dřeva, šustění listů).
- **Střelba na CÍL:** Lze vyrobit jednoduché luky z pružných větví nebo např. házet šíškami/míčky na cíl (do nakresleného kruhu na zemi nebo do zavěšeného obruče).
- Doporučujeme využít hotové materiály nebo je možné vytvořit vlastní stezku s úkoly v lese či na zahradě.
- **Sledování stop:** Na stromy nebo na zem umístí vyučující fáborky nebo nakreslené zvířecí stopy, které děti musí sledovat.
- **Šifry a bludiště:** Pro děti ve věku 6–7 let jsou skvělá obrázková bludiště nebo jednoduché úkoly na počítání („Spočítej, kolik týpí je na obrázku“). Lze využít i oblíbenou hru „Já mám, kdo má?“ s indiánskými motivy.
- **Závěrečný poklad:** Na konci stezky čeká ukrytý posvátný poklad kmene (indiánské amulety, sladkosti nebo suroviny na pečení hadů z těsta na ohni).

Výrobu doplňků (totem, lapač snů) a pohybové hry (plížení, stopovaná) je ideální realizovat v kooperaci s družinou nebo v rámci venkovní výuky na školní zahradě, což naplňuje požadavek RVP na propojování formálního a neformálního učení.